

Plató de Ràdio Televisió de Mallorca. El PP va anunciar que la tancaria si guanyava les eleccions i ho ha fet.

Àudio-visual balear: un futur ben negre

Les productores àudio-visuals de les Illes alerten que tot aquest subsector econòmic pot trobar-se en perill de mort.

Havia de ser un subsector productiu capdavanter que permetés d'augmentar la diversitat empresarial dins l'economia balear, molt especialitzada en turisme. La indústria àudio-visual havia de ser un exemple de l'aposta per a crear ocu-

pació amb mà d'obra de formació mitjana i alta, per part d'empreses de nul impacte territorial i de gran valor afegit. Si més no, així es presentava l'any 2006 el futur àudio-visual.

I no és que no començàs així com havia de ser. Durant uns pocs anys

ho fou. Però ara s'esvaeixen totes les esperances. La indústria àudio-visual balear perilla. Les retallades radicals als pressuposts d'IB3, juntament amb el deute, la desaparició i el concurs de creditors de Ràdio i Televisió de Mallorca (RTVM) la deixen quasi en un estat de coma irrecuperable.

L'eclosió. L'any 2005, el qui aleshores era president del govern balear, Jaume Matas, ordenava d'engegar una ràdio-televisió de les Illes. El seu partit, el PP, ho havia rebutjat els anys 80 del segle passat, quan s'engegaren els canals autonòmics dels Països Catalans (TV3 i Canal 9) i els dels altres territoris amb llengua pròpia. A principi de la dècada dels anys 90, el conseller de Presidència del govern que presidia Gabriel Cañellas (president balear, pel PP, entre el 1983 i el 1995), Francesc

Gilet, declarava en una entrevista a EL TEMPS que una televisió pública balear “és inviable econòmicament i indesitjable políticament”. Es referia a la impossibilitat de mantenir una despesa econòmica tan important i al fet que una televisió pública a les Balears sempre seria motiu de polèmica política. Aquesta va ser la consigna conservadora durant mots anys. De fet, Jaume Matas tampoc no va pensar a fundar l'ens àudio-visual durant la seva primera presidència del govern (1996-1999).

Va ser en tornant a Palma, després de passar tres anys a Madrid com a ministre de Medi Ambient (2000-2003), quan Matas, novament al capdavant del govern, volgué fort i no et moguis una televisió pròpia. A corre-cuita es van aprovar els requisits legals i posà fil a l'agulla un grup de persones de confiança política i personal del president, encapçalat per Maria Umbert, que havia estat la seva cap de gabinet. Això era el 2004. El 2005 es van fer les proves i a començament del 2006 s'iniciaren les emissions regulars. Havia nascut IB3.

L'oposició al Parlament –PSOE, PSM, Unió Mallorquina i Esquerra Unida– es malfià des de bon començament d'IB3. Consideraven que era un instrument polític en mans del PP per a ajudar-lo a guanyar les futures eleccions de 2007. D'aquí ve que el mateix any que Matas iniciava la seva passió televisiva, els quatre opositors al Parlament, que governaven el Consell de Mallorca, acordassin de crear una televisió insular, del Consell. Això requeria canviar la llei marc. Se n'encarregà Francesc Antich, aleshores diputat del PSOE al Congrés. Amb la reforma legal aprovada a les Corts, el Consell tenia el vist-i-plau per a emprendre la televisió insular que pretenia contrarestar IB3. Naixia Ràdio i Televisió de Mallorca. El Consell havia volgut la seva televisió i ja la tenia. Era el 2005, i RTVM començava les proves que en el curs del 2006 duria a l'inici de tota la programació regular.

Dreta per una banda i esquerra i nacionalisme per una altra tenien, doncs, sengles armes en la guerra televisiva que es disposaven a lliurar. Tots, convençuts que així milloraven expectatives electorals. O qui sap si amb unes

MIQUEL PAYERAS

El govern balear ha reduït dràsticament el pressupost de l'ens públic de la ràdio i la televisió de

altres intencions: una part de la gestió feta a RTVM d'aquells anys és investigada judicialment per presumptes delictes relacionats amb la corrupció política.

Durant el 2006 la necessitat de cobrir places de redactors i tècnics a les ràdios i televisions públiques illenques provocà un *boom* de mà d'obra. I això es va resoldre amb la importació de molts, molts professionals, sobretot de Catalunya. Era època de bonança econòmica. Ningú no mirava el cèntim. Ni l'euro. Ni el milió, tan sols. La despesa de RTVM se n'anava a prop de 15 milions i la d'IB3 a més de 120. Tothom nedava en l'abundància.

Rere la gran inversió de doblers públics per a la incipient indústria àudio-visual vingué, com és lògic, la profusió d'empreses especialitzades. En el moment de màxima expansió hi arribà a haver 75 productores àudio-visuals, segons dades de l'Associació de

El 2006 naixien IB3 i RTVM, com a instruments polítics a les mans del PP i del centre-esquerra

Productores Àudio-visuals de les Illes Balears (APAIB). Òbviament, no totes foren creades *ad hoc*, ni totes tenien la mateixa magnitud. Però sí que és ver que moltes naixeren a recer del *boom* televisiu públic.

Concurs de creditors de RTVM.

Amb la crisi econòmica, els pressuposts televisius minvaren. Però no fou aquest el problema. El fet seriosament negatiu fou l'anunci del PP que tancaria RTVM si guanyava les eleccions del 2011. Les guanyà. I l'ha

les Illes (IB3): de 58 milions d'euros a 30.

tancada. Els productors rebien així un cop molt dur. L'any passat, una xifra considerable de diners –uns 5 milions– deixà d'entrar en el circuit de la producció àudio-visual mallorquina. Molts diners, per a empreses que són, la major part, molt petites. A principi de desembre passat, la direcció de RTVM ordenava la fi de les emissions, tant de la televisió com de la ràdio insulars. El dia 31 tota la plantilla de treballadors –117– era acomiadada a través d'un ERO. Però l'ens, formalment, continuava existint. Per a encarregar-se del procés de liquidació. En aquest procés hi havia una cosa molt important per a les productores: el deute pendent de satisfer. Uns 900.000 euros. Una quantitat que pot parèixer curta, però, per l'escassa magnitud de les empreses àudio-visuals creditors, resulta una xifra que pot comprometre la supervivència de qui-sap-les.

A mitjan gener, l'APAIB informà que els dirigents polítics del Consell els pagarien el deute. Un alè. Però la sorpresa molt amarga vingué quan, escassament cinc dies després, se sabé que s'havia paralitzat el pagament. La raó era un informe jurídic que desaconsellava de pagar perquè hi havia embargament de béns per valor de 12 milions. Això respon a una demanda d'una empresa constructora que havia de cobrar uns diners per a fer una reforma de la futura seu de RTVM que mai no s'arribà a fer. Arribats aquí, la direcció de RTVM prengué una decisió insòlita, si més no a les Balears: presentar voluntàriament un concurs de creditors. La primera vegada que una empresa pública de les Illes s'acull a aquesta possibilitat.

El responsable polític del Consell del qual depèn RTVM, Jaume Juan, ha reconegut el deute de 900.000 euros amb les productores i tampoc no discuteix el de 12 milions per l'embargament. Però diu que no hi ha diners per a satisfer aquests diners. Simplement. Per això la ràdio-televisió ha d'anar a un concurs de creditors.

Això vol dir, clar i llampant, que tots els creditors seran cridats pel jutge –i administradors concursals– perquè, en síntesi, pactin amb RTVM el cobrament d'una part de deute que l'ens pugui pagar i que renunciïn a l'altra. Si no hi ha acord, hi haurà fallida. Si n'hi ha, potser d'aquí un any o més –per exemple, el concurs de creditors del RCE Mallorca ja fa prop de dos anys que dura– els creditors rebran una part –segurament, la meitat– del deute.

L'APAIB s'ha mostrat molt irritada. “Protestem de la forma més enèrgica” per aquest decisió, que consideren sinònim “d'ajornar el possible pagament *sine die*”. Segons aquesta associació, si es confirma el concurs significarà amb tota seguretat “la mort definitiva de gran part del sector àudio-visual”, si més no el format per les empreses més petites que esperaven aquests 900.000 euros que els corresponien per la feina ja feta, emesa, facturada –de la qual han pagat l'IVA i, també, els treballadors– i reconeguda com a pendent de pagar per RTVM.

I no s'acabaven pas aquí, les males notícies.

Pressupost i deute d'IB3. El 2012, per a les productores àudio-visuals, també ha començat amb molt males noves provinents de l'altra televisió pública, la balear: IB3. El govern ha reduït dràsticament el pressupost de l'ens. A quasi la meitat. Dels 58 milions que tenia el 2011 –xifra que ja era una reducció molt important sobre els pressuposts anteriors– s'ha passat a 30. D'aquests, n'hi ha uns set de compromesos amb la productora dels informatius, que no és illenca. Conseqüentment, resta poquíssim per a les productores autòctones. Sobretot si es compara amb el que es va insuflar en aquest sectors els anys bons, quan la despesa sobrepassava el centenar de milions.

L'APAIB no rebutja pas una reducció de costos, cosa comprensible. Però passa que les productores no solament han de facturar molt menys en el futur sinó que, a més, no cobren la gran quantitat de diners que els deu IB3. Són quasi 80 milions. El govern havia considerat la possibilitat d'avaluar un crèdit per aquesta quantitat, per tal que la televisió pogués pagar, però la setmana passada no era clar si ho faria o no.

Si ho fa serà un alè. No pas la solució per al futur, però sí un alè. Ara, si no ho fes, la situació del món àudio-visual illenc serà terminal. Una font d'una productora gran es planyia a EL TEMPS: “Ens deuen tant que estem totalment ofegats, no podem fer res. És una situació endimoniada, perquè pareix que només hi ha doblers per a quedar bé amb empreses de fora [de les Illes], però no amb les d'aquí.” De fet, ja hi ha hagut acomiadaments sonats en aquest sector. Les empreses balears no poden aguantar les despeses. Si la situació es manté, no es pot descartar res, ni tan sols que IB3 també segueixi el camí cap al concurs de creditors.

I el fet pitjor és que, encara que es cobassin els deutes, el futur no és gens assegurat. Amb la desaparició de RTVM, amb un pressupost tan reduït d'IB3 i l'amenaça de privatització –total o parcial– que hi plana, la que havia de ser la poderosa indústria àudio-visual de les Illes perilla greument d'esdevenir no res.

Miquel Payeras